

Ve službách CIO

Dvojitý život Josefa Potočka

PROKOP TOMEK

K roku 1956 se váže odhalení jednoho z nejvýznamnějších vyzvědačů ve prospěch Západu. Případ Josefa Potočka vedl k zavedení přísnějších pravidel při prověřování pracovníků státního aparátu a po mírném politickém oteplení roku 1956 přispěl k utužení poměrů a k dodatečné čistce.

Případ Josefa Potočka byl zveřejněn před řadou let¹ a poté ještě několikrát, přesto je širší veřejnosti spíše neznámý a jeho osobnost neprávem zapomenutá. Důvodem, který ho přiměl ke spolupráci s britskou zpravodajskou službou, byl nepochybně zásadní nesouhlas s poměry v komunistickém Československu. Tento článek chce zároveň připomenout letošní 110. výročí Potočkova narození a šedesát let od jeho tragické smrti.

Josef Potoček se narodil 23. ledna 1906 ve Velké Jesenici (okres Jaroměř) v rodině zemědělce a venkovského řemeslníka Jana Potočka. Matka mu zemřela v osmi letech. Když v roce 1915 otec narukoval do rakousko-uherské armády, vztahy mezi jeho druhou ženou a dětmi se prudce zhoršily, a tak je musela vychovávat babička. Josef Potoček vychodil obecnou a měšťanskou školu v Opočně a maturitu složil na Obchodní akademii v Hradci Králové. Před válkou začal při zaměstnání studovat Právnickou fakultu Univerzity

Karlovy v Praze a ještě před uzavřením vysokých škol v listopadu 1939 stačil složit první státní zkoušku. Dál soukromě studoval při zaměstnání a ve studiích pokračoval po osvobození. Doktorem práv byl promován 29. března 1946. Mezitím od roku 1930 úspěšně postupoval na kariéerním žebříčku v Československé pojišťovně v Praze. Patnáctého července 1949 se stal ředitelem První české zajišťovací banky. Byl profesně velmi zdatný, výborně se orientoval v oboru dopravní pojišťovnictví a příležitostně publikoval odborné články v časopise *Pojistný obzor*. Mluvil rusky, anglicky a německy. Ve druhém manželství se mu narodily dvě dcery.²

Před válkou ani během okupace se Josef Potoček politicky ani společensky neangažoval. Až po válce, 1. ledna 1946, vstoupil do komunistické strany. Byl členem závodní organizace KSČ Banky Slavia a v roce 1946 se stal členem Národohospodářské komise při ÚV KSČ jako předseda subkomise obchodní, později elementární a člen

subkomise zajišťovací. V První zajišťovací bance byl členem závodního výboru KSČ. Kromě toho se v roce 1945 stal členem ROH. V roce 1948 absolvoval čtrnáctidenní politickou školu v Poděbradech.

JUDr. Potoček z titulu své funkce před únorem 1948, ale i po něm často cestoval do zahraničí, a proto o něj projeví zájem zpravodajské služby. V evidenci Zpravodajské správy generálního štábu je registrován jako spolupracovník pod registračním číslem 5571 a krycím jménem „Statistik“³. Když ho 11. července 1952 oslovili příslušníci Správy zahraničně politické rozvědky ministerstva národní bezpečnosti s nabídkou spolupráce, mohl se vymluvit na to, že spolupracuje s vojenskou rozvědkou, takže byl pouze zavázán k mlčenlivosti.⁴ V roce 1950 Josef Potoček pracovníce přicestoval do Londýna, kde se „náhodou“ setkal s bývalým krajanem, spolužákem a nyní redaktorem BBC Josefem Kosinou⁵. O náhodu jistě nešlo, Kosina jej cíleně vyhledal.

- 1 PACNER, Karel: *Československo ve zvláštních službách. Pohledy do historie československých výzvědných služeb 1914–1989. Díl III., 1945–1961*. Themis, Praha 2002, s. 398–408; FROLÍK, Josef: *Špion vypovídá*. Orbis, Praha 1990; TÝŽ: *The Frolík defection – The Memoirs of an Intelligence Agent*. Leo Cooper Ltd., London 1975; TOMEK, Prokop: *Agent LIGHT – tajný spolupracovník v britské rozvědné službě. Securitas Imperii*, 2001, č. 8, s. 149–182; TÝŽ: *Josef Frolík – muž na nepravém místě*. Tamtéž, s. 183–202; TÝŽ: *Čs. zpravodajský úřad 1949–1956. Historie a vojenství*, 2004, roč. 53, č. 3, s. 74–90 a TÝŽ: *Československo-britské zpravodajské soupeření. Securitas Imperii*, 2007, č. 14, s. 139–170.
- 2 Poprvé se oženil roku 1933 s Věrou Benešovou, ale manželství bylo roku 1939 rozvedeno.
- 3 ABS, evidenční záznamy, záznam ZS-GŠ k osobě Josef Potoček.
- 4 Tamtéž, f. Historický fond MV (dále jen MV-H), a. č. H-236, Osobní operativní svazek Potoček Josef. K Potočkovi existoval v archivu I. správy MV svazek č. AS-775, který byl 11. 7. 1956 převzat IV. správou MV do skupinového svazku reg. č. 77 „Pojistka“.
- 5 Hlasatel historicky první relace BBC v českém jazyce ze září 1939 Josef Kosina se narodil 28. dubna 1905 v Opočně. Vystudoval obchod-

Obnovili někdejší kontakty a při občasných cestách do zahraničí se Potoček s Kosinou vídal. V roce 1953 ho Kosina seznámil s příslušníky československé sekce britské zpravodajské služby (Czechoslovak Intelligence Office – CIO) a Potoček následně začal předávat hospodářské a politické zprávy i velmi cenné informace o zkouškách, výrobě a vývozu československých zbraní a o licenční výrobě sovětských zbraní v našich zbrojovkách. Předával však i výhradně politické materiály jako zprávy pro BBC o domácí opozici, politických náladách v zemi, Potočkovy dopisy zahraničním politikům, například prezidentovi Spojených států amerických Dwightu Eisenhowerovi a indickému premiérovi Džaváharlálu Néhrúovi o situaci v ČSR, jeho vlastní desetibodový dopis s požadavky „domácího odboje“ Antonínu Zápotockému (mj. s požadavky propuštění politických vězňů, svobodných voleb, žádostí o sestavení nové vlády apod.), vtipy, komentáře atd. Zprávy nepřevážel přes hranici, ale učil se je napaměť a zapisoval je až v zahraničí. V Československu si Potoček vytvořil okruh vědomých i nevědomých informátorů. Jako mimořádně cenný se ukázal Václav Kvíčera⁶ (překladatel z ruštiny, němčiny, angličtiny, španělštiny a francouzštiny), který

■ Československý zpravodajský úřad (Czechoslovak Intelligence Office – CIO) vznikl ve Velké Británii na přelomu let 1948–1949. Měl být jednou z odnoží plánované československé exilové zpravodajské organizace. Ta se měla skládat ze tří hlavních, na sobě nezávislých částí, první v USA s vedoucím gen. Sergejem Ingramem (současně vedoucím celé organizace), druhé ve Francii s vedoucím gen. Čeněm Kudláčkem „Hutníkem“ a třetí částí se sídlem ve Velké Británii. Ty měly být přičleněny ke zpravodajským službám USA, Francie a Velké Británie. CIO byl proto zpočátku partnerem a později součástí britské zpravodajské služby SIS. Vytvořili jej a obsadili poúnoroví českoslovenští exulanti a současně bývalí příslušníci druhého zahraničního odboje. Úvodní jednání s britskou stranou vedl generál Ingr, který si pro funkci vedoucího CIO vyhlédl plk. Karla Jindřicha Procházku. Ve Velké Británii se navazovalo na vysoce oceňovanou činnost zpravodajské skupiny generála Františka Moravce během druhé světové války. Personální obsazení zkušenými odbojáři se dlouho osvědčovalo a CIO se dařilo unikat pozornosti komunistické StB. Typickými znaky CIO byl malý, ale výkonný aparát obsluhující poměrně velkou síť spolupracovníků a dlouhotrvající dobré utajení před protivníkem. Pracovníci CIO zprvu používali metody odpovídající své době a daným možnostem – kurýry (tzv. agenty-chodce), mrtvé schránky a vysíláčky. V souvislosti s intenzivnějšími styky mezi Východem a Západem kolem roku 1955 CIO plně přešel k metodě využívané příležitostně již dříve, která spočívala v získávání spolupracovníků z řad československých občanů cestujících legálně na Západ. Metoda známá také jako „bílé linky“ měla několik předností. Byla bezpečná pro CIO, protože nikdo z jeho pracovníků neriskoval zatčení v ČSR. Při dodržování přísné konspirace všech aktérů byla bezpečnější i pro jeho spolupracovníky, protože během cest do zahraničí mohla StB jen obtížně nebo vůbec kontrolovat a prověřovat jejich pohyb, styky a aktivity. Další plus představovala takřka ve všech případech výjimečná hodnota spolupracovníků. Šlo většinou o elity ve svém oboru – vědce cestující na konferenci, vysoce postavené zástupce obchodních společností, špičkové sportovce, umělce atd. – které měly dobré kontakty a informace a svým vzděláním a původem vesměs patřily ke středním vrstvám, jež s komunisty nesympatizovaly. K vyhledávání těchto lidí používal CIO techniku založenou na vhodném kontaktu. Tím byl exulant – starý přítel, známý, krajan nebo bývalý kolega. CIO využíval k jejich oslovení širokou databázi exilových spolupracovníků. Dotyčný se pak zdánlivě náhodou setkal s návštěvníkem z Československa, třeba i v třetí zemi, případně napsal doporučující dopis prostředníkoví. Ten následně nenápadně zjistil politické názory vytipovaného člověka, naznačil svůj zájem o spolupráci a někdy ho přímo získal. Nový spolupracovník se vrátil do Československa a při další cestě na Západ přivezl informace odpovídající původnímu zadání nebo jeho možnostem. Tato metoda se dlouhodobě osvědčila a přinesla Velké Británii řadu cenných informací, mj. z vojenské oblasti.

ní akademii v Hradci Králové a do roku 1928 pracoval u městské spořitelny. Působil jako tajemník ředitele těžební společnosti v Kladně a současně studoval externě práva na Karlově univerzitě v Praze. Stal se právním poradcem odborů železničních zaměstnanců a v roce 1936 asistentem tajemníka československého kongresu odborů. Byl aktivním členem sociální demokracie a jako zástupce odborů poprvé přicestoval do Spojeného království 6. září 1938. Domů se vrátil krátce před mnichovskou dohodou. Znovu přijel do Londýna na několik týdnů 5. ledna 1939 a setkal se s Clementem Atleem a dalšími politiky. Do Spojeného království dorazil 14. srpna 1939, původně na návštěvu přátel, ale pak v Londýně zůstal. Již měsíc po přjezdu do země získal zaměstnání u BBC jako hlasatel a překladatel. Byl prý doporučen labouristy a odboráři. Během války byl čestným generálním tajemníkem a pokladníkem čs. odborů v Británii. Opakovaně cestoval do USA jako oficiální delegát čs. vlády na Mezinárodní kongres práce v New Yorku. Po válce několikrát navštívil ČSR ale v Británii a v BBC již zůstal. Ve vysílání přijal krycí jméno Jan Kalina, aby uchránil rodinu před perzekucí. Československou komunistickou rozvědkou byl považován za spolupracovníka britské Intelligence Service. Josef Kosina odešel v roce 1967 na odpočinek. V roce 1975 utrpěl mozkovou příhodu a roku 1977 v Londýně zemřel. Viz: KOUTEK, Ondřej: Zahraniční odboj na vlnách BBC. Československé vysílání z Londýna 1939–1945. *Paměť a dějiny*, 2014, roč. 8, č. 1, s. 30–44.

- 6 Václav Kvíčera se narodil 3. února 1906 v Rasoškách okres Jaroměř. V letech 1920–1924 vystudoval Obchodní akademii v Hradci Králové (spolužák Josefa Potočka a Josefa Kosiny). Po škole pracoval jako cizojazyčný korespondent a účetní u textilních firem. V letech 1927–1931 vystudoval při zaměstnání Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Poté byl ve Dvoře Králové nad Labem advokátním koncipientem, od roku 1937 byl v Ústřední lihovarské organizaci v Praze vedoucím úředníkem. V letech 1938–1940 se stal členem správní rady a na konci války tajemníkem odborné skupiny průmyslových lihovarů, dále vrchním ředitelem Svazu průmyslových lihovarů a vrchním ředitelem Družstva pro nákup melasy. Po znárodnění se stal generálním tajemníkem Čs. lihovarů a droždářen. Zde zůstal až do roku 1948, kdy byl akčním výborem vyhozen a nastoupil jako advokátní koncipient. Konečně 12. června 1950 nastoupil do



Rubová strana obálky vyšetřovacího spisu vedeného na Josefa Potočka s portrétem pořízeným po jeho zatčení Státní bezpečností Foto: ABS

byl vrstevníkem Potočka a Kosiny, pocházel ze stejného kraje jako oni a studoval s nimi i na Obchodní akademii v Hradci Králové. Další spolupracovníky našel na ministerstvech a ve státních institucích.⁷

O jeho spolupráci s britskou zpravodajskou službou neměla československá Státní bezpečnost dlouhou dobu tušení a konkrétní informace získala až počátkem roku 1956 od Karla Zbytky, pracovníka československé sekce zpravodajské služby CIO.⁸ Zbytek se pod krycím jménem „Frost“ s Potočkem v zahraničí dokonce osobně setkával. Rozvědka StB ve spolupráci s ekonomickou kontrarozvědkou (IV. správa MV) a Správou vyšetřová-

ní StB od května 1956 Potočka a jeho okolí intenzivně sledovala a prověřovala. Název akce „Pojistka“ a skupinový operativní svazek založila IV. správa MV 11. července 1956.⁹ Na příkaz náměstka ministra vnitra Josefa Kudrny byl Josef Potoček v sobotu 14. července 1956 zatčen v blízkosti svého bydliště ve Vokovicích. Téhož dne došlo i k zatčení Václava Kvíčery a 18. července dalších dvou Potočkových informátorů. Josef Potoček se ve vazbě ke svým činům přiznal.

Podle žaloby Generální prokuratury v Praze pro Nejvyšší soud z 12. listopadu 1956 byli JUDr. Josef Potoček, bývalý vedoucí ředitel První české zajišťovny v Praze, JUDr. Václav Kví-

čera, bývalý překladatel n. p. Konstrukta Praha, JUDr. Josef Ticháček, bývalý úředník Hlavní správy obchodu klenoty, hodinkami a starožitnostmi v Praze, Jan Macho, bývalý úředník Mrazírenského trustu v Praze, a Jan Hájek, bývalý přednosta tiskového odboru ministerstva zahraničních věcí, nyní důchodce, obžalováni z trestného činu vyzvědačství podle § 86/1, 2a, 2c, 3b, 3d, 3e tr. zák. (Potoček) a podle § 86/1 a 2a tr. zák. (Kvíčera, Ticháček a Macho). Kvíčera byl dále obžalován podle § 86/3b, 3d tr. zák., všichni pak z trestného činu velezrady podle § 78/1c a 2a trestního zákona. Žaloba zněla na nepřátele a zrádce československého lidu, kteří ohrožovali obranyschopnost lidově demokratické Československé republiky působením rozsáhlé špiónážní a výzvědné činnosti ve prospěch anglické rozvědky.¹⁰



Poválečný snímek Karla Zbytky Foto: NA

posledního zaměstnání v národním podniku Konstrukta Praha jako překladatel, v podniku byl hodnocen jako jeden z nejlepších překladatelů. Byl ženatý, vzorný otec dvou synů, věřící, velice spořádaný a mírný člověk.

7 ABS, f. MV-H, a. č. H-236, Skupinový operativní svazek, Zpráva, Správa vyšetřování MV, 27. 7. 1956, mjr. Majer.

8 Tamtéž, f. Svazky spolupracovníků I. správy SNB, svazek agenta „Light“ (Karel Zbytek) č. 41463. TOMEK, Prokop: *Agent LIGHT – tajný spolupracovník v britské rozvědné službě*, s. 149–182.

9 ABS, f. MV-H, a. č. H-236, Rozhodnutí o zavedení skupinového operativního svazku, 11. 7. 1956, číslo svazku 77. Svazek založila IV. správa MV.

10 ABS, f. zvláštní vyšetřovací spisy StB, a. č. ZV-108 MV, skupinový spis, Žaloba, Generální prokuratura v Praze, spisová značka (dále jen sp. zn.) SGPT 37/56-4.

Nejvyšší soud zasedal ve dnech 27. až 30. prosince 1956 s vyloučením veřejnosti, ale za přítomnosti sto třiceti příslušníků Státní bezpečnosti. Senátu předsedal JUDr. Jaroslav Novák se soudci Rudolfem Najmanem a Bohumilem Maudrem. Generální prokuraturu zastupovala JUDr. Ludmila Matušínková. Jako obhájce byl Josefu Potočkovi ex offio přidělen JUDr. František Vorel. Obžalovaný se před soudem doznal s výhradou, že formulace v obžalobě jsou zveličené. Své styky s Josefem Kosinou v Londýně údajně nepovažoval za závažné a nehodnotil je jako vyzvědačství.¹¹

Dne 30. prosince 1956 byli Josef Potoček a Václav Kvíčera odsouzeni k trestu smrti, Josef Ticháček k trestu odnětí svobody na patnáct let a Jan Macho na deset let. Další obvinění, Jan Hájek a dodatečně zatčený Václav Lojka, dostali pět let, respektive tři a půl roku vězení.

Oba odsouzení k trestu smrti podali žádost o milost v den rozsudku prvoinstančního soudu 30. prosince 1956. Nejvyšší soud jednal týž den od 13.45 hodin ve stejném složení jako soud prvoinstanční, a odvolání se tedy projednávalo již tři čtvrtě hodiny po skončení hlavního líčení! Zástupkyně generální prokuratury Matušínková milost nedoporučila a její návrh akceptoval i senát: *Zákeřná činnost obou obviněných směřovala nejen proti základům bezpečnosti a obranyschopnosti Československé republiky, nýbrž i proti obranyschopnosti a bezpečnosti mírového bloku členů Varšavské smlouvy.*¹² Ministerstvo spravedlnosti sdělilo Nejvyššímu soudu dne 24. ledna 1957, že prezident republiky žádosti o milost nevyhověl.

Rudé právo otisklo 17. ledna 1957 zprávu pod titulem *Špiónážní skupina britské rozvědky zneškodněna*. Hovoří se v ní o tom, že svým hospodářským a vojenským charakterem byla jednou z největších špiónáží u nás. Zatčení prý

dokazuje *vměšování imperialistických kruhů do vnitřních záležitostí* i skutečnou úlohu zahraničních rozhlasových stanic BBC a Svobodná Evropa (o které se však v obžalobě vůbec nehovořilo). Noviny uvedly i výši trestů.

Rozsudek nad Josefem Potočkem a Václavem Kvíčera byl vykonán dne 26. ledna 1957 v Pankrácké věznici v Praze. Urna číslo 6277 s popelem Josefa Potočka byla zničena 26. května 1961 v Útvaru nápravných zařízení MV č. 2 Praha-Pankrác, stejně jako urna číslo 6276 s popelem Kvíčery¹³.

Těžko si lze představit, jaký šok muselo zatčení a exekuce způsobit nic netušícím rodinám popravených, kteří byli zároveň rodiči nezletilých dětí. Vdova Libuše Potočková zažádala v říjnu 1968 o manželovu rehabilitaci, ale vzhledem k politickému vývoji ji později stáhla. Žádost o rehabilitaci Jana Macha a Josefa Ticháčka v roce 1974 soud zamítl a nevyslyšel ani jejich argumentaci, že nebyli vědomými spolupracovníky Josefa Potočka a jimi předané „informace“ neměly charakter utajovaných skutečností. Stěžovali si také na psychický nátlak při vyšetřování. Jejich svědectví posilují podezření z manipulace vyšetřování a procesu. Josef Potoček tak mohl být rehabilitován až po roce 1989 podle zákona č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci.

Uvedený případ patří mezi poslední politicky motivované tresty smrti v Československu. Přes extenzivní interpretaci skutků Josefa Potočka je nesporné, že jeho protirežimní aktivity měly skutečný, nevykonstruovaný obsah a že se snažil napomáhat ke změně poměrů v Československu. Jako vysoce postavený odborník mohl s pomocí svých vědomých i nevědomých informátorů nabídnout druhé straně mimořádně cenné informace z vojenské, ekonomické i politické oblasti.

Odhalení zpravodajských sítí britské zpravodajské služby v Čes-



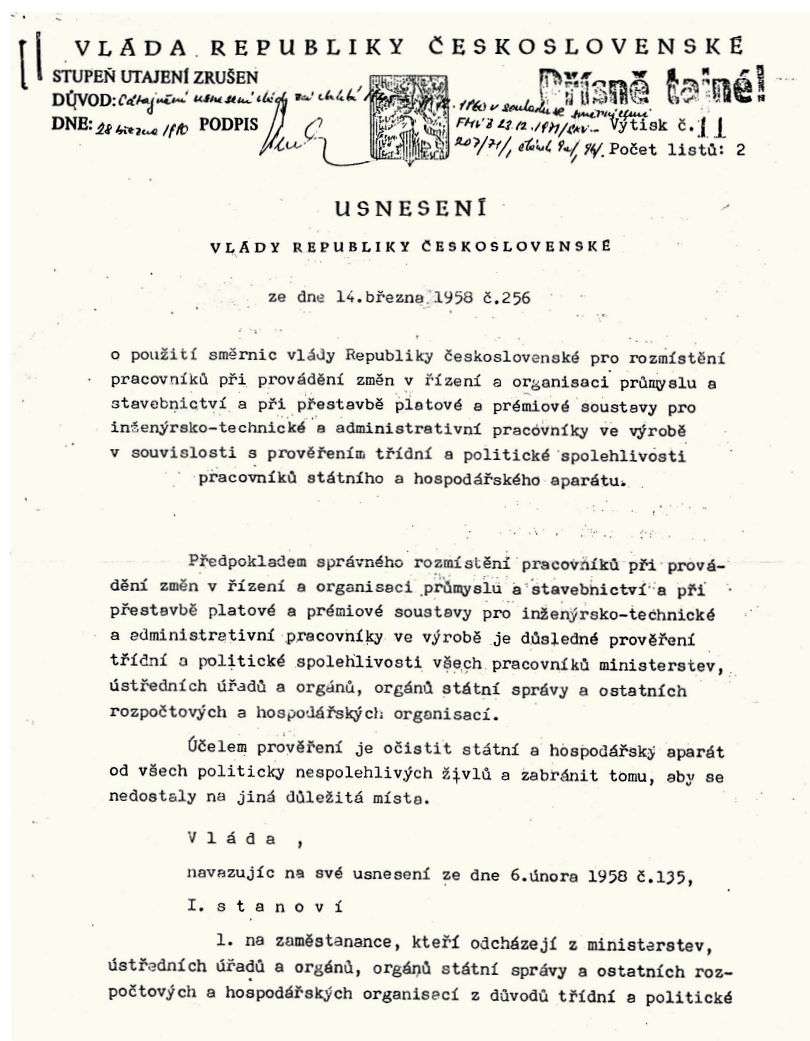
Snímek zatčeného překladatele Václava Kvíčery
Foto: ABS

koslovensku mělo své důsledky. Kontrarozvědka vyvodila z případu následující závěr: *Dosavadní praxe při povolování výjezdů našich občanů do zahraničí nevytváří podmínky pro paralysování těchto nepřátelských snah (tzn. činnosti nepřátelských rozvědek, pozn. aut.), ale naopak jim v řadě případů napomáhá, zejména tím, že výjezdy jsou v mnoha případech povolovány lidem nepřátelsky zaměřeným a příslušníkům bývalých vykořisťovatelských tříd, kteří mají mnoho známých zejména v řadách zrádné emigrace a cizích státních příslušníků, nepřátelsky vůči nám zaměřených. Tito lidé, zejména pokud jedou individuálně, nemohou být v zahraničí kontrolováni a mají možnost navazovat závažné styky, event. využívají cest k svému osobnímu prospěchu, provozují šmelinu, žijí nedůstojným způsobem a stávají se tak vhodným objektem pro nepřátelské rozvědky. Benevolentní přístup odpovědných činitelů při posuzování cest do zahraničí, slabá kontrola plnění služebních úkolů a dosažených*

11 Národní archiv (dále jen NA), f. Nejvyšší soud – nezpracováno, sp. zn. 1 T 38/56, Josef Potoček a spol., protokol soudního líčení.

12 Tamtéž, Josef Potoček a spol.

13 NA, f. Správa sboru nápravné výchovy (SSNV) – neuspořádáno, osobní spis vězně – Josef Potoček.



První strana směrnic pro čistky ve státním a hospodářském aparátu

Foto: archiv autora

výsledků z těchto cest má za následek i velké finanční ztráty pro naše národní hospodářství.¹⁴

Případ Potoček a spol. se odehrál v době příprav vedení KSČ na vypořádání se s liberalistickými tendencemi ve společnosti po XX. sjezdu KSSS. Reakcí byla tzv. kampaň proti revizionismu. Na sklonku roku 1957 stranické vedení připravilo čistku s cílem

zbavit státní a hospodářský aparát nespolehlivých jedinců a nahradit je prověřenými kádry z dělnického prostředí. Za nejrizikovější byli označeni tzv. bývalí lidé, tzn. odborníci pocházející z „třídně nepřátelského prostředí“. Prověrky se vyhnuly bezpečnostnímu aparátu a armádě.

Dne 14. března 1958 přijala vláda na základě předchozích jednání

předsednictva ÚV KSČ přísně tajné usnesení číslo 256 k realizaci *hodnocení třídní a politické spolehlivosti pracovníků státního a hospodářského aparátu*. To se mělo stát předpokladem reformy řízení a organizace průmyslu a stavebnictví a reformy systému odměňování. V usnesení se uvádí: *Účelem prověření je očistit státní a hospodářský aparát od všech politicky nespolehlivých živlů a zabránit tomu, aby se nedostaly na jiná důležitá místa*. Čistka se týkala bývalých významnějších podnikatelů a jejich nejbližších příbuzných, kolaborantů s nacismem, předúnorových vysokých úředníků, funkcionářů nekomunistických politických stran, těch, kteří ve svých funkcích *zklamali důvěru pracujících*, příbuzných politicky aktivních exulantů a blízkých příbuzných soudně potrestaných nepřátel režimu. Směrnice dávala možnost shovívavěji posuzovat *převychované jedince*.¹⁵

Aparát KSČ se v roce 1958 aktivně zapojil do čistek. Prověrky vedly k masivním přesunům pracovníků: z 28 686 prověřovaných bylo 4302 (15 procent) převedeno na méně důležité úřady, 1089 (3,8 procenta) muselo odejít do důchodu a 844 (3 procenta) bylo ze státní správy vyhozeno. Čistky vyvolaly ve společnosti atmosféru nejistoty a v důsledku snížily odbornou úroveň státního aparátu. „Noví lidé“ naopak čistky uvítali jako příležitost ke společenskému a ekonomickému vzestupu a kariéře.

Josef Potoček se postavil totalitě a velmi přitom riskoval. Jeho motiv – odmítnutí poúnorové reality – byl zřejmý. Nový režim dokázal zasáhnout na citlivých místech a jeho činnost byla bezpochyby cenná a významná. Partneři na druhé straně hranice sice využívali jeho služeb, ale nakonec ho nedokázali ochránit před hrozícím nebezpečím. pd

14 ABS, f. Svazky spolupracovníků I. správy SNB, svazek agenta „Light“ (Karel Zbytek) č. 41463/023, s. 105–122, Zpráva o proniknutí čsl. politické rozvědky do sekce britské zpravodajské služby „Čsl. rozvědný úřad“ CIO, 22. 8. 1957, nesignováno.

15 NA, f. Předsednictvo vlády ČSR, Usnesení vlády republiky československé ze dne 14. března 1958 č. 256 a příloha: Zásady pro hodnocení třídní a politické spolehlivosti pracovníků státního a hospodářského aparátu.